

Aluehallintovirastoille, kunnille ja sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymille sekä Ahvenanmaan maakuntahallitukselle

COVID-19-TARTUNTOJEN TORJUNTA RAJAT YLITTÄVÄSSÄ LIIKENTEESSÄ

Tartuntatautilain väliaikaiset muutokset

Tartuntatautilakiin lisättiin lainmuutoksella väliaikaisesti uusia säännöksiä, 16 a-16 g, 87 a ja 89 a §:t. Pykälät tulevat voimaan 12.7. 2021 ja ovat voimassa 15.10.2021 asti (liite 1). Tartuntatautilain väliaikaisilla muutoksilla pyritään ehkäisemään ulkomaista alkuperää olevien covid-19-tartuntojen leviäminen Suomeen. Suomeen saapuvilta henkilöiltä edellytetään luotettavaa todistusta kuuden kuukauden sisällä sairastetusta covid-19-taudista, saadusta covid-19-rokotuksesta tai -rokotussarjasta tai ennen Suomeen saapumista tehdystä negatiivisen tuloksen osoittavasta luotettavasta covid-19-testistä.

Jos Suomeen saapuvalla vuonna 2005 tai sitä ennen syntyneellä henkilöllä ei ole esittää covid-19-testitodistusta, hänen tulee käydä testissä Suomeen saavuttuaan ja toisessa covid-19-testissä 72-120 tunnin (3-5 vrk) kuluessa Suomeen saapumisesta. Lisäksi henkilön, jolla on todistus ennen Suomeen saapumista tehdystä negatiivisen tuloksen osoittavasta luotettavasta covid-19-testistä tai todistus vähintään 14 vuorokautta ennen Suomeen saapumista saadusta ensimmäisestä covid-19-rokoteannoksesta, tulee käydä toisessa covid-19-testissä 72-120 tunnin (3-5 vrk) kuluessa Suomeen saapumisesta.

Lain 16 a ja 16 b §:n mukaan kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyötä hoitava viranhaltija voi kieltää henkilön poistumisen paikalta edellä mainitun todistuksen tarkastamiseksi tai covid-19-testiin osallistumisen varmistamiseksi. Poistumista koskeva kieltä saa olla voimassa enintään kolme tuntia.

Lain 16 c §:ssä säädetään poikkeuksista velvollisuuteen esittää todistus ja osallistua covid-19-testeihin.

Lisäksi tartuntatautilaissa säädetään rangaistavaksi se, jos henkilö ei osallistu edellä tarkoitettuihin covid-19-testeihin.

Lain 16 e §:ssä säädetään korostetusta neuvonta- ja ohjausvelvollisuudesta, jonka mukaan kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavan viranomaisen on annettava Suomeen saapuville neuvontaa terveysturvallisista toimintatavoista ja covid-19-testauksesta sekä vastattava tartuntatautilakia ja menettelyjä koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Meritullinkatu 8
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

29 516 001
35 829 516 001

Faksi
Fax
Fax

295 163 415
358 295 163 415

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo@stm.fi
stm.fi

Poikkeuksista covid-19 -todistuksen esittämismenettelyyn ja covid-19-testiin osallistumiseen

Edellä 16 a §:n 1 momentissa tarkoitettua todistusta tai 16 b §:ssä tarkoitettua covid-19-testiä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) henkilökohtaista koskemattomuutta nauttivilta ulkovaltojen edustustojen tai kansainvälisten valtioidenvälisen järjestöjen jäseniltä eikä heidän perheenjäseniltään eikä muualle kuin Suomeen akkreditoitujen diplomaatti- tai virkapassin haltijoilta heidän kulkiessaan Suomen kautta virkapaikalleen tai kotimaahansa;
- 2) kuljetus- tai logistiikka-alalla toimivilta matkustaja- tai tavaraliikenteen kuljettajilta, alusten, ilma-alusten tai junien miehistöiltä heidän työtehtävissään eikä vaihtomiehistöiltä heidän siirtyessä työtehtäviin tai työtehtävistä;
- 3) henkilöiltä, joiden maahantulon peruste on äkillisen terveyttä tai turvallisuutta uhkaavan yhteiskunnan infrastruktuuriin kohdistuvan vaaran torjunta;
- 4) lentoliikenteessä matkustavilta, jos he eivät poistu lentoasemalta;
- 5) Suomen ja Norjan rajalla toimivilta tulliviranomaisilta välttämättömissä virkatehtävissä.

Sääntelyä ei sovelleta saamelaisiin heidän harjoittaessaan elinkeinoaan tai kulttuuriaan saamelaisten kotiseutualueella.

Tartuntatautilain 16 c §:n 2 momentin mukaan velvollisuus esittää todistus ja osallistua testiin ei koske myöskään henkilöitä, jotka saapuvat Suomeen sellaisesta maasta tai sellaiselta alueelta, jossa covid-19-taudin ilmaantuvuus tai muuntuneen viruksen yleisyys ei aiheuta erityistä epidemian leviämisen riskiä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset momentissa tarkoitetuista maista ja alueista.

Tämän asetuksen anto- ja voimaantulon nojalla valtioneuvosto on antanut asetuksen poikkeuksista covid-19 -todistuksen esittämismenettelyyn ja covid-19-testiin osallistumiseen, joka tulee voimaan 12.7.2021 ja on voimassa 31.8.2021 asti (liite 2). Tämän jälkeen on tarkoitus antaa uusi valtioneuvoston asetus. Asetusta päivitetään tarpeen mukaan myös sen voimassaoloaikana.

Asetuksessa säädetään maista ja alueista, joista Suomeen saapuvilta henkilöiltä ei edellytetä covid-19-todistusta tai -testiä. Poikkeus todistuksen esittämismenettelyyn ja testaukseen osallistumisvelvoitteeseen arvioidaan riskiperusteisesti. Arvioinnin pohjana käytetään sekä WHO:n että ECDC:n raportointitietoja ja THL:n riskiperusteista arviointia maista ja alueista. Asetuksessa säädetty poikkeus koskee käytännössä henkilöitä, jotka saapuvat Suomeen sellaisesta maasta tai alueelta, jonka epidemiologinen tilanne muistuttaa Suomen hybridistrategian mukaisen toimintasuunnitelman mukaista perustason aluetta. Epidemiologisia tunnusmerkkejä ovat seurantajakson väestöön suhteutettu covid-19-tapausten ilmaantuvuus on 100 000 asukasta kohti alle 10, jossa positiivisten covid-19-testitulosten osuus on alle 1 prosenttia otetuista näytteistä ja jossa muuntuneen viruksen yleisyys ei aiheuta erityistä covid-19-epidemian leviämisen riskiä Suomeen. Asetuksen 1 §:ssä listataan kyseiset maat.

Toiminnan mukauttaminen lisääntyviin liikennemääriin sekä tartuntatautilain ja valtioneuvoston asetuksen vaatimuksiin

Edellä kuvattujen säännösten voimaantulon edellyttämään toimeenpanoon on syytä ryhtyä viivytyksettä.

Tartuntatautilain (1227/2016) mukaan kunnat järjestävät tartuntatautien vastustamistyön alueellaan. Sairaanhoidopiirien kuntayhtymät tukevat kuntia tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirastot soveltavat yhteen ja valvovat tartuntatautien torjuntaa alueellaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö korostaa, että tartuntatautilain poikkeuksia velvollisuuteen esittää todistus ja osallistua covid-19-testeihin koskeva 16 c § ja annettu valtioneuvoston asetus eivät poissulje mahdollisuutta kohdistaa tarvittaessa terveysturvallisuustoimenpiteitä myös ns. matalan riskin maista tai alueilta matkustaviin. Myös näihin matkustajiin voidaan aina edellytysten täytyessä kohdistaa tartuntatautilaissa jo olevia muita velvoitteita, kuten määrätä lain 16 §:ssä säädetty pakollinen terveystarkastus ja 60 §:n mukainen karanteeni.

Tartuntatautilain 16 a §:n mukaan kunnan tai kuntayhtymän, jonka alueella maahan saavutaan, tartuntatautiin vastustamistyöstä vastaava viranomainen vastaa covid-19-todistusten tarkastamisesta tarkoituksenmukaisessa laajuudessa. Tehtävän tarkoituksenmukaisella laajuudella tarkoitetaan sitä, että tehtävää voi hoitaa myös pistokoeluonteisesti ja/tai riskiperustaisesti. Etenkin matkustuspäättämien kasvaessa matkustajien todistuksia ei ole välttämättä aina mahdollista tarkastaa kattavasti tai laajasti, vaan tehtävän tarkoituksenmukaisen toteutuksen laajuus ja tiheys ovat kunnan tai kuntayhtymän harkintavallassa. Tämän harkintavallan käyttöä ohjaavat sääntelyn tarkoitus, vallitseva valtakunnallinen ja alueellinen epidemiatilanne, käytettävissä olevat tiedot matkustukseen liittyvien riskien laadusta ja laajuudesta niin yleisesti kuin erityisesti kyseessä olevassa tilanteessa samoin kuin alueiden muut toimenpiteet tartuntojen torjumiseksi. Kunta tai kuntayhtymä voi myös sopia todistusten tarkastamiseen liittyvien tehtävien siirtämisestä muun kuin viranomaisen hoidettavaksi, jos se on tarpeen muiden lakisääteisten tehtävien hoitamisen sekä siirretyn tehtävän vaatimien henkilöstövoimavarojen riittävyyden turvaamiseksi, eikä siirtäminen vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia.

Sosiaali- ja terveysministeriö viittaa Terveystarkastuksen ja hyvinvoinnin laitoksen ajantasaisiin matkustusohjeisiin, jotka löytyvät THL:n verkkosivuilta. Linkki THL:n päivitettyyn ohjeeseen on liitteenä 3.

Sosiaali- ja terveysministeriön aiemmat ohjauskirjeet

Sosiaali- ja terveysministeriö viittaa myös aiempiin ohjauskirjeisiin. Ministeriön 2.7.2021 ohjauskirjeessä (liite 4) ”Covid-19-tartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä sisä- ja ulkorajapäätösten muuttuessa” kehoitetaan aluehallintovirastoja, kuntia ja sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymiä varautumaan siihen, että sisä- tai ulkorajat ylittävän liikenteen rajoitusten purkamisen tulee lisäämään rajojen terveysturvallisuustoimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden määrää. Ohjauskirjeessä on todettu myös toimenpiteistä liittyen virka-apuun ja sähköisten työkalujen hyödyntämiseen.

Ministeriön aiemmassa 30.3.2021 ohjauskirjeessä on kuvattu toimintamalli covid-19-tartuntojen torjumiseksi rajat ylittävässä liikenteessä perustuen tartuntatautilain 15-16 §:n mukaisiin aluehallintovirastojen päätöksiin terveystarkastusten järjestämisestä ja pakollisesta terveystarkastuksesta.

Kustannukset

Covid-19-testi on maksuton Suomeen saapuville matkustajille sekä henkilöille, joilla on Suomessa kotikunta. Sosiaali- ja terveysministeriö on aiemmin suositellut, että kunnat eivät peri maksua covid-19-testeistä myöskään henkilöiltä, joilla ei ole Suomessa kotikuntaa.

Hallitus on sitoutunut korvaamaan covid-19 epidemiaan ja rajanylityspaikkojen terveysturvallisuuteen liittyvät välittömät kustannukset kunnille ja/tai sairaanhoitopiireille niin kauan kuin tautitilanne ja hybridistrategian toimeenpano sitä edellyttävät. Kustannukset korvataan valtion talousarviomenettelyn kautta.
https://stm.fi/documents/1271139/63746544/02072021_Ohjauskirje+rajatarkastusten+mahdollinen+p%C3%A4%C3%A4tyminen.PDF/63c3f6b9-d46f-c9f3-029d-b9ca11df3419/02072021_Ohjauskirje+rajatarkastusten+mahdollinen+p%C3%A4%C3%A4tyminen.pdf?t=1625227707176

Lisätietojen antajat

Osastopäällikkö Taneli Puumalainen, etunimi.sukunimi@stm.fi

Hallitusneuvos Liisa Katajamäki, etunimi.sukunimi@stm.fi

Johtaja Jari Keinänen, etunimi.sukunimi@stm.fi

Kansliapäällikön sijaisena,

Osastopäällikkö

Satu Koskela

Osastopäällikkö

Taneli Puumalainen

Liitteet

1. Laki tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta www.finlex.fi
2. Valtioneuvoston asetus poikkeuksista covid-19 -todistuksen esittämismääräyksiin ja covid-19-testiin osallistumiseen <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f807406cb>
3. THL:n ohje <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/matkustaminen-ja-koronaviruspandemia>
4. Covid-19-tartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä sisä- ja ulkorajapäätösten muuttuessa STM:n ohjauskirje 2.7.2021 https://stm.fi/documents/1271139/63746544/02072021_Ohjauskirje+rajatarkastusten+mahdollinen+p%C3%A4%C3%A4ttyminen.PDF/63c3f6b9-d46f-c9f3-029d-b9ca11df3419/02072021_Ohjauskirje+rajatarkastusten+mahdollinen+p%C3%A4%C3%A4ttymisen.pdf?t=1625227707176
5. Covid-19 tartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä sisä- ja ulkorajapäätösten muuttuessa. STM:n ohjauskirje 25.5.2021. <https://stm.fi/-/stm-ohjeistaa-viranomaisia-torjumaan-covid-19-tartuntoja-rajat-ylittavassa-liikenteessa>
6. Pakollista terveystarkastusta ja tietojen antamista koskevat muutokset tartuntatautilaissa. STM:n ohjauskirje 30.3.2021. <https://stm.fi/-/stm-ohjeistaa-kuntia-ja-kuntayhtymia-tartuntatautilain-uusista-muutoksista-liittyen-pakolliseen-terveystarkastukseen>

Jakelu

Kunnat
Sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymät (yhteistoiminta-alueet)
Sairaanhoitopiirit
Ahvenanmaan maakunta
Terveystieteiden tutkimuskeskus
Terveystieteiden tutkimuskeskus
Aluehallintovirastot
Alueellisten koronayhteistyöryhmien puheenjohtajat

Tiedoksi

Sisäministeriö
Rajavartiolaitos
Tulli
Liikenne- ja viestintäministeriö
Traficom
Finavia
Suomen Satamaliitto
Suomen Varustamot ry
Suomen Laivameklariliitto
Ulkoministeriö
Valtiovarainministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtioneuvoston kanslia